

1972-01-01

สิทธิการเมือง

กระมล ทองธรรมชาติ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss>

Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

ทองธรรมชาติ, กระมล (1972) "สิทธิการเมือง," *Journal of Social Sciences*: Vol. 9: Iss. 4, Article 4.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss/vol9/iss4/4>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Social Sciences by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

Chulalongkorn Journal Online

Office of Academic Resources

Chulalongkorn University

Article Information:

To cite this document: กระมล ทองธรรมชาติ. (1972). ลัทธิการเมือง.
Faculty of Political Science (JSS), 9(4), 26-38.

Date received:

Date revised:

Date accepted:

License and Terms:

This is an Open Access article under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>). Please note that the reuse, redistribution and reproduction in particular requires that the authors and source are credited.

ลัทธิการเมือง

ประมวล ของธรรมชาติ

1. ความหมายของลัทธิการเมือง

คำว่าลัทธิการเมืองนี้ เกิดมาจากคำสองคำผสมกัน คือ *ลัทธิ* คำหนึ่ง กับ *การเมือง* อีกคำหนึ่ง โดยแต่ละคำนั้นมีความหมายอยู่ในตัวของมันเอง กล่าวคือ คำว่า *ลัทธิ* นั้นหมายถึง ทฤษฎีหรือแนวความคิดที่มีรากฐานอยู่บนหลักการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ได้เรียนรู้เกิด ความศรัทธา เลื่อมใส และ อยากจะเผยแพร่ให้บุคคลอื่นได้เลื่อมใสด้วย ส่วนคำว่า *การเมือง* นั้น ตามความหมายที่เข้าใจกันทั่วไปนั้น มักหมายถึงการต่อสู้ระหว่างกลุ่มบุคคลในสังคมเพื่อช่วงชิงอำนาจปกครอง ฉะนั้นเมื่อรวมสองคำนี้เข้าด้วยกันเป็นคำว่า *ลัทธิการเมือง* จึงมีความหมายถึง *ทฤษฎีหรือแนวความคิดที่บุคคล* หรือกลุ่มบุคคลมีความเลื่อมใส และยอมรับเอาเป็นแนวทางในการต่อสู้กับกลุ่มอื่น เพื่อช่วงชิงอำนาจการปกครองตามที่ปรากฏนั้น ลัทธิการเมืองที่ถูก

สร้างขึ้นมาเมื่ออยู่หลายลัทธิด้วยกัน เช่น *ลัทธิกษัตริย์นิยม* *ลัทธิเจ้าขุนมูลนาย* *ลัทธิประชาธิปไตย* *ลัทธิคอมมิวนิสต์* *ลัทธิชาตินิยม* และ *ลัทธิอำนาจนิยม* สองลัทธิแรกหมดอิทธิพลลงไปมากแล้ว ส่วนสี่ลัทธิหลังยังเป็นลัทธิที่มีอิทธิพลอยู่มากในการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มชนในปัจจุบัน โดยทั้งสี่ลัทธินี้ยึดมั่น ในหลักการ ทั้งที่ เหมือนกัน และ ชัด กัน และเนื่องจากหลักการที่ชัดกันนั้นมีความสำคัญมากกว่าหลักการที่เหมือนกัน จึงทำให้ลัทธิดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง *ลัทธิประชาธิปไตย* กับ *ลัทธิคอมมิวนิสต์* เป็นปฏิปักษ์ต่อกันอย่างรุนแรง และดูเหมือนว่าผู้ที่เลื่อมใสในลัทธิคอมมิวนิสต์ นั้นจะ มีความสามารถในการใช้ลัทธิ กังกล่าวเป็น เครื่องมือ ในการต่อสู้ และขยายอิทธิพลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ที่เลื่อมใสในลัทธิประชาธิปไตย กังจะเห็นได้ว่า ในระยะตั้งแต่สิ้นสงครามโลกครั้งที่สองมานี้ ผู้

ที่เลื่อมใสในลัทธิคอมมิวนิสต์ ได้ประสบ ความสำเร็จในการขึ้นครองอำนาจในประเทศต่าง ๆ เป็นจำนวนสิบกว่าประเทศแล้ว และมีอำนาจเหนือประชากรกว่าพันล้านคน หรือเท่ากับ 1 ใน 3 ของประชากรโลก ส่วนผู้ที่เลื่อมใสในลัทธิประชาธิปไตย กลับประสบ ความล้มเหลวในการ นำลัทธิ ประชาธิปไตย ไปใช้ เป็นแนวทางในการปกครองประเทศ และต้องยอมพ่ายแพ้ต่อผู้ที่นิยมในลัทธิอำนาจนิยม (authoritarianism) ซึ่งเชื่อว่าการใช้อำนาจเผด็จการเท่านั้นจะสามารถต่อต้านและยับยั้งการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ ความเชื่อของพวกอำนาจนิยมนี้ จะถูกต้องหรือไม่ เป็นที่น่าสงสัยอยู่มาก เพราะตามที่ปรากฏนั้นรัฐบาลที่ทำการปกครอง ประเทศ ตามลัทธิ อำนาจนิยมมักจะไม่สามารถต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ได้ ดังเช่นที่จอมพล เจียงไคเช็คได้ประสบมาแล้ว จนต้องหนีไปอยู่ไต้หวัน

2. กำเนิดและวิวัฒนาการของการขัดแย้งระหว่างลัทธิการเมือง

โดยทั่วไป ลัทธิการเมือง มักจะถูกสร้างขึ้นโดยผู้ที่มีความต้องการจะรักษาสถานะทางสังคมที่ถืออยู่แล้วให้ดำรงอยู่ต่อไป หรือ

โดยผู้ที่มีความต้องการที่จะ เปลี่ยนแปลง หรือ ขจัดสถานะทางสังคมที่ไม่พึงปรารถนาก็ได้

หมายความว่า ลัทธิการเมืองมักถูกสร้างขึ้นมาเพื่อรักษาสถานะเดิมของสภาพสังคมนั้น หรือเพื่อยืนยันในความถูกต้องของสภาพสังคมนั้น ๆ หรืออาจถูกสร้างขึ้นเพื่อทำลายความชอบธรรมของลัทธิ ความเชื่อถือที่มีอยู่ในขณะนั้นอย่าง เช่น ลัทธิกษัตริย์นิยม (monarchism) เป็นต้น ซึ่งได้ถูกสร้างขึ้นในทศวรรษที่ 16 เพื่อทำลายอำนาจของสันตปาปา และช่วยสนับสนุนอำนาจของกษัตริย์ โดยตัวกษัตริย์เอง และผู้ที่นิยมกษัตริย์ ได้อ้าง ทฤษฎีอย่างหนึ่ง ขึ้นมาสนับสนุนอำนาจของกษัตริย์ ทฤษฎีนั้นก็คือ *ทฤษฎีเทวสิทธิ์* (divine right of king)¹ ซึ่งอธิบายว่ากษัตริย์ได้อำนาจโดยตรงมาจากพระเจ้าให้มาปกครองแผ่นดิน และทำหน้าที่บริหารประเทศ ไม่ใช่ได้รับอำนาจปกครอง จากสันตปาปา อย่างที่สันตปาปาชอบอ้างว่าเป็นผู้ให้แก่ประการใด เพราะฉะนั้น *ลัทธิกษัตริย์นิยม* จึงเป็นลัทธิที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อต่อต้านลัทธิความเชื่อถือที่ถูกใช้อยู่ในสมัยนั้นซึ่งถือว่าสันตปาปา เป็นเจ้าของ อำนาจทั้งปวงทั้งทางโลก และ ทางธรรม ในผืน แผ่นดิน

1 George H. Sabine; *A History of Political Theory*, Revised Edition (Henry Holt and Co., New York, 1956), pp. 277, 391-397.

ยุโรป และเพื่อขจัดปัญหาความยุ่งยากที่เกิดขึ้นในประเทศยุโรปอันสืบเนื่องมาจากสงครามศาสนา

ข้อที่น่าจะกล่าวไว้ ณ ที่นี้ก็คือ *ลัทธิกษัตริย์นิยม* ของยุโรปนี้แตกต่างจาก *ลัทธิกษัตริย์นิยม* ของไทย ซึ่งมีได้เป็นลัทธิที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อต่อต้านลัทธิ ความเชื่อถือเก่า แต่เป็นปฏิกริยาต่อสภาวะทางสังคมที่ไม่พึงปรารถนาในขณะนั้นนั่นคือ เพื่อช่วยรักษาสังคมไทยให้เป็นปึกแผ่น ในขณะที่มัก ต้องระต่ำ ระส่าย เพราะถูกพม่าคุกคาม โดยชนชั้นผู้ปกครองในสมัยอยุธยา ได้นำเอา ศาสนาพราหมณ์ มาเป็นรากฐานของแนวความคิด ซึ่งยกย่องว่า กษัตริย์ คือ พระเจ้าที่อวตารลงมาเกิด จึงมีฐานะเป็นสมมุติเทพ มีอำนาจสูงกว่ากษัตริย์ของยุโรปที่เพียงแต่เป็นผู้รับอำนาจจากสวรรค์หรือจากพระเจ้าเท่านั้น

เมื่อกษัตริย์ของไทยมีศักดิ์ศรีเท่ากับสมมุติเทพ และได้รับรองความชอบธรรมจากลัทธิ ศาสนา พราหมณ์ จึงนิยมใช้ คำนำหน้า ของกษัตริย์ว่า *พระรามา* หรือ *พระเจ้า* เช่น พระรามาริบัติ หรือพระเจ้าทรงธรรมเป็นต้น โดยยึดถือหลักการสืบสันตติวงศ์เป็นเครื่องกำหนดว่าผู้ใดจะเป็นผู้ได้อำนาจปกครอง ค้ำยเหตุนี้

สถาบันพระมหากษัตริย์ไทยในสมัยนั้น จึงเป็นที่เคารพบูชาของประชาชนอย่างสูง และเป็นศูนย์รวมของอำนาจการปกครอง แม้ว่าในปัจจุบันนี้ *ลัทธิกษัตริย์นิยม* ในประเทศไทย จะไม่ถือว่าพระมหากษัตริย์ เป็น *สมมุติเทพ* แล้ว และถือว่าพระองค์ทรงเป็นผู้ที่ *เอนกชนนิกร สโมสรสมมุติ* เท่านั้น แต่ *ลัทธิกษัตริย์นิยม* ของไทย ก็ยังมีพลัง ที่ทำให้เกิดความ เลื่อมใสศรัทธา และความเสียสละเพื่อส่วนรวมในหมู่ประชาชนไทยอยู่ ซึ่งผิดกับในยุโรปที่ *ลัทธิกษัตริย์นิยม* นี้ได้เสื่อมอิทธิพลลงไปมาก หลังจากที่ได้อุบัติทำลายโดยแนวความคิดของ *ลัทธิประชาธิปไตย* ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

นอกจากลัทธิ กษัตริย์ นิยมของ ยุโรปจะ ต้องต่อสู้กับอิทธิพลของลัทธิที่ถือว่าสันตปาปา เป็นใหญ่ทั้งทางโลกและทางธรรม (papalism) แล้ว ลัทธิกษัตริย์นิยมยังพยายามที่จะทำลายอิทธิพลของ *ลัทธิเจ้าขุนมูลนาย* (feudalism) ซึ่งครอบงำสังคมยุโรปในขณะนั้นอีกด้วย โดยกษัตริย์ของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปโดยเฉพาะในประเทศ ฝรั่งเศสสามารถลดทอนอำนาจ ของขุนนางผู้ปกครองแคว้นต่าง ๆ ลง และขยายอำนาจของพระองค์ออกไปทั่วแผ่นดิน² ยังผลให้พระมหากษัตริย์เป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาดเหนือ

2 ดูรายละเอียดได้ใน Crane Brinton, *A History of Civilization*, Third Edition, (Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J. 1967), Vol. I, pp. 582-583

ประชาชนในประเทศ ซึ่งมีฐานะเป็นเพียง “ไพร่ท้าวข้าแผ่นดิน” (subject) เท่านั้น

ต่อมาราวปลายศตวรรษที่ 17 หลักการ คังกล่าวของลัทธินี้ได้ถูกทำลาย โดยนักคิดนักเขียนของยุโรปหลายคน เช่น *จอห์น ล็อก* นักคิดชาวอังกฤษ ซึ่งเขียนหนังสือสคฤ์การปฏิวัติใหญ่ของอังกฤษปี 1688³ โดยเขาอ้างว่า มนุษย์ในสภาพธรรมชาตินั้นเท่าเทียมกัน และมีเสรีภาพเท่ากัน แต่เพื่อให้ได้มีชีวิตที่ดีขึ้น มนุษย์จึงทำสัญญากันตั้งรัฐบาลหรือกษัตริย์ขึ้นมา โดยรัฐบาลจะต้องไม่ละเมิดสิทธิธรรมชาติของเอกชน และถ้ารัฐบาลหรือกษัตริย์ทำผิดสัญญา ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจย่อมมีสิทธิ์ที่จะทำการปฏิวัติล้มกษัตริย์ได้ มาในศตวรรษที่ 18 นักคิดชาวฝรั่งเศส คือ *มองเตสกีเออ*⁴ และ *รุสโซ*⁵ ได้เขียนหนังสือสคฤ์หลักความเท่าเทียมและเสรีภาพของมนุษย์ และเสนอวิธีการป้องกันมิให้รัฐบาลหรือกษัตริย์ทำลายเสรีภาพของผู้ที่อยู่ใต้อำนาจตามอำเภอใจ แนวความคิดและหลักการของนักเขียนทั้งสามนี้ได้มีอิทธิพลสูงใจต่อนักเขียนชาวอเมริกา คือ *โทมัส เจฟเฟอร์สัน* อย่างมาก ซึ่งได้นำเอาความคิด คังกล่าวไปบรรจุไว้ในแถลงการณ์ประกาศเอกราช

ของอเมริกาในปี 1776 นอกจากนั้น แนวความคิดและหลักการ คังกล่าวข้างต้น ของนักเขียนทั้งสามนี้ยังได้มีส่วนก่อให้เกิดการปฏิวัติฝรั่งเศสในปี 1789 ด้วยเช่นกัน

เนื่องจากการปฏิวัติทั้งสองครั้งนี้ เป็นการปฏิวัติที่นำการปกครอง ประชาธิปไตยมาสู่ประเทศทั้งสอง เราจึงอาจกล่าวได้ว่า แนวความคิดหรือหลักการของนักเขียนทั้งสามรวม ทั้งของ *โทมัส เจฟเฟอร์สัน* ได้เป็นรากฐานอันสำคัญของ *ลัทธิประชาธิปไตย* ซึ่งพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ และค่อย ๆ แพร่หลายไปทำลายความชอบธรรมของ *ลัทธิกษัตริย์นิยม* และ *ลัทธิเจ้าขุนมูลนาย* ในประเทศต่าง ๆ ของยุโรปและเอเชียในระยะต่อมา ดังจะเห็นได้ว่า แนวความคิด ของลัทธิ ประชาธิปไตย ได้เริ่มแพร่เข้ามา ทำลายความ ชอบธรรม ของ *ลัทธิกษัตริย์นิยม* และ *ลัทธิเจ้าขุนมูลนาย* ในประเทศไทยในระยะตั้งสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา

ในระหว่างที่ *ลัทธิประชาธิปไตย* ได้กลายมาเป็นลัทธิของชนชั้นปกครอง และเป็นเครื่องมือที่ชนชั้นปกครอง ใช้เป็น ข้ออ้างในการรักษาสภาวะสังคมในระยะต่อมา นั้น ชน

3 George H. Sabine, *op op.cit.* pp. 517-541

4 *Ibid.* 551-560

5 *Ibid.* 582-589

ชั้นกลาง ซึ่งได้กลายเป็น ชน ชั้น ปก ครอง
 ภัย ได้รับประโยชน์จากลัทธินี้ทั้งทางค่าน
 การเมืองและเศรษฐกิจ กล่าวคือ ในทางการเมือง
 เมืองนั้น หลักการของลัทธิประชาธิปไตยได้
 ถูกใช้เป็นข้ออ้าง ในการขอให้มีการ ขยายสิทธิ
 เลือกตั้งไปให้กับชาวเมือง และผู้ที่มี ทรัพย์สิน
 อื่น ซึ่งมีใช้ที่ดิน ซึ่งล้วนแต่ช่วยให้ฐานะทาง
 การเมือง ของชน ชั้นกลาง ซึ่งอยู่ใน เมืองเป็น
 ส่วนใหญ่มั่นคงขึ้น ส่วนในทางเศรษฐกิจ ชน
 ชั้นกลางได้เรียกร้องให้เปิดโอกาสให้กับพวกมี
 ทุนประกอบการเศรษฐกิจ และค้าขาย โดยเสรี
 โดยไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐบาล ซึ่งปรากฏว่า
 ได้ยังผลให้พวกมีทุนมีฐานะดีขึ้นเรื่อยๆ ภัย
 เหตุนี้บรรดานักคิดที่ไม่พอใจในสถานะทางสัง
 กมของ ยุโรปในระยะ ตั้งแต่ต้น ศตวรรษที่ 19
 เป็นต้นมา เช่น มาร์กซ์ และ เองเกิล จึง
 เรียกลัทธิประชาธิปไตยอย่างเหยียดหยันว่า *ลัทธิ
 ประชาธิปไตยของชนชั้นกรรมาชีพ* (bourgeois
 democracy) โดยพวกเขาอ้างว่าลัทธินี้เป็น
 ลัทธิที่ให้โอกาสแก่พวกชนชั้นนายทุน หรือ
 กรรมาชีพ เอาเปรียบชนชั้นอื่น โดยเฉพาะชน
 ชั้นกรรมาชีพนั้น ถูกชนชั้น นายทุน เอาเปรียบ
 มากที่สุด เขาทั้งสองจึงประณามการเอารัด
 เอาเปรียบดังกล่าวอย่างรุนแรง และเสนอวิธี

การขจัด การเอารัด เอาเปรียบของ ชนชั้นนาย
 ทุนไว้ในแถลงการณ์คอมมิวนิสต์ (Communist
 Manifesto)⁶ ซึ่ง คาร์ล มาร์กซ์ และ เองเกิล
 ได้ร่วมกัน ประกาศให้นายทุน ทราบไว้ เมื่อปี
 1848 ว่าลัทธิคอมมิวนิสต์กำลังจะเข้าครอบงำ
 ยุโรปแทนที่ลัทธิประชาธิปไตย โดยการปฏิบัติ
 ของชนชั้นกรรมาชีพ นับแต่นั้นมา ลัทธิ
 คอมมิวนิสต์ จึงกลายเป็นลัทธิ ที่เป็น ปฏิบัติกับ
 กับลัทธิประชาธิปไตย โดยมีผู้ที่เลื่อมใสพยายาม
 เผยแพร่ และใช้เป็น เครื่องมือ ในการปลุก
 ระดมมวลชนที่พวกเขาอ้างว่าเป็นพวกที่ถูกกด
 ขี้ให้ลุกขึ้นต่อต้าน พวกที่ได้รับ ประโยชน์จาก
 สถานะสังคมในขณะนั้น

เนื่องจาก คาร์ล มาร์กซ์ และผู้ที่เลื่อม
 ใสในลัทธิของเขาเห็นว่าชนชั้นกรรมาชีพนี้มีอำ
 นาจอแผ่ขยายไปในส่วนต่าง ๆ ของโลกภัย
 ฉะนั้นถ้าจะทำลายอิทธิพลของลัทธิ ประชาธิป-
 ไตยของชนชั้นกรรมาชีพให้หมดไป พวกคอม
 มิวนิสต์ในประเทศต่าง ๆ จะต้องร่วมมือกัน
 และกัน ภัยเหตุนี้ทั้ง มาร์กซ์ และพวกคอม
 มิวนิสต์ในระยะต่อมาจึงได้ก่อตั้งองค์การสากล
 ขึ้นเพื่อประ สานงาน ปฏิวัติ ของพวก คอมมิว
 นิสต์ทั่วโลก ซึ่งปรากฏว่าได้มีองค์การดังกล่าว
 เกิดขึ้นแล้ว 4 องค์การ คือสากลที่ 1 (First

6 คุณแถลงการณ์คอมมิวนิสต์เดิมฉบับได้ใน
Manifesto, A Pelican Book,

Karl Marx and Friedrich Engels, *The Communist
 Manifesto*, (Nicholls and Co., London, 1968), pp. 79-122.

International, 1864 – 1876) สากลที่ 2 (Second International, 1889–1914) สากลที่สามหรือคอมมิวนิสต์สากล (Communist International, 1919–1943) และสำนักงานข่าวคอมมิวนิสต์ (Communist Information Bureau, 1947–1956) แม้ว่าในปัจจุบันนี้จะไม่มียุทธศาสตร์สากลทำหน้าที่เป็นองค์การนำในการปฏิวัติของคอมมิวนิสต์ก็ตาม แต่ก็มีประเทศคอมมิวนิสต์ใหญ่ ๆ โดยเฉพาะสหภาพโซเวียต และสาธารณรัฐประชาชนจีน เข้ารับหน้าที่ในการส่งเสริมให้เกิดการปฏิวัติของคอมมิวนิสต์ทั่วโลก ซึ่งเป็นภัยร้ายอันหนึ่งที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ขณะนี้

อย่างไรก็ตาม มีข้อที่น่าสังเกตประการหนึ่งคือในการดำเนินการปฏิวัติต่อต้านและล้มล้างอิทธิพลของลัทธิประชาธิปไตยนี้ พวกคอมมิวนิสต์มิได้ใช้หลักการ ของลัทธิคอมมิวนิสต์แท้ ๆ เป็นแนวในการเรียกร้องความสนับสนุนจากมวลชนอย่างเกี่ยว กล่าวคือถ้าในท้องถิ่นใด ยังมีอิทธิพลของลัทธิเจ้าขุนมูลนายอยู่มาก พวกคอมมิวนิสต์ก็จะใช้หลักการของลัทธิประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการระดมมวลชนให้เป็นปฏิปักษ์กับผู้ปกครอง และทำการโฆษณาชวนเชื่อว่าพวกเขาจะนำการปก

ครองประชาธิปไตยของประชาชน (people's democracy) มาให้กับประชาชน ซึ่งเป็นประชาธิปไตยที่ให้ประโยชน์กับมวลชนมากกว่าให้กับชนชั้นกระฎุมพีคั่งที่ปรากฏอยู่ในยุโรป ด้วยเหตุนี้ใน ประเทศที่ คอมมิวนิสต์ ทำการ ยึดอำนาจได้สำเร็จ จึงมักจะมีคำว่า “ประชาธิปไตย” หรือ “ประชาชน” ติดชื่อประเทศของเขาอยู่เสมอ เช่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม และสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น

ในระหว่างที่ผู้ที่เสื่อมใสในลัทธิคอมมิวนิสต์ได้พยายามทำลายความชอบธรรมและอิทธิพลของลัทธิประชาธิปไตย ของชนชั้นกระฎุมพีตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 19 นั้น ได้มีแนวความคิดใหม่ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของลัทธิชาตินิยมในระยะต่อมาเกิดขึ้นแล้ว แนวความคิดที่ว่านี้ก็คือแนวความคิดที่ว่าชนในชาติมีผลประโยชน์ร่วมกันในความอยู่รอดของชาติ ฉะนั้นพวกเขา จะต้องมีความรักดี และเสียสละเพื่อชาติ เพราะชาตินั้นเป็นของพวกเขาทุกคน มิใช่ของพระมหากษัตริย์และพวกเจ้าขุนมูลนายอีกต่อไปแล้ว⁷ เชื่อกันว่าแนวความคิดนี้มีจุดกำเนิดมาจาก การปฏิวัติฝรั่งเศส ในปี 1789 ซึ่งได้ทำลายสถาบันกษัตริย์ลง และสถาปนาระบอบสาธารณรัฐขึ้นแทนที่ เหตุการณ์ที่กระ

7 ดูรายละเอียดเกี่ยวกับกำเนิดของลัทธิชาตินิยมและการขยายตัวของลัทธินี้ได้ใน Hans Kohn,

Nationalism, An Anvil Original, (Van Nostrand, Princeton N.J., 1955) pp. 9–28.

ทุนให้เกิดแนวความคิดดังกล่าวก็คือ การคุกคามของต่างชาติ โดยเฉพาะจากจักรพรรดิออสเทรีย ซึ่งต้องการช่วยพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 ผู้เป็น น้องเขย สถาปนาระบอบ กษัตริย์ ขึ้น อีกครั้งหนึ่ง พวกผู้นำการปฏิวัติฝรั่งเศสจึงเรียกร้องให้ชาวฝรั่งเศสร่วมมือกัน รักษาระบอบสาธารณรัฐไว้ ซึ่งปรากฏว่าพวกผู้นำการปฏิวัติสามารถระดม อาสาสมัคร เข้า มาเป็น ทหารได้มาก ฝรั่งเศสจึงมีกองทัพที่ประกอบด้วยประชาชนอาสาสมัครเป็นครั้งแรก ผิดกับประเทศอื่นซึ่งมีกองทัพของทหารรับจ้างทั้งนั้น ด้วยเหตุนี้จึงปรากฏว่า ในระยะแรก ของสงครามที่ฝรั่งเศสทำกับ ประเทศออสเตรีย และ ประเทศอื่น ๆ กองทัพของฝรั่งเศสจึงรบด้วยความเข้มแข็งและสามารถ เอาชนะกองทัพ ทหารรับจ้างได้เสมอ

ต่อมาแนวความคิดที่ว่าประเทศชาติเป็นของชนในชาติทุกคน มิใช่ของกษัตริย์หรือเจ้าขุนมูลนายเท่านั้น และชนในชาติทุกคนต้องเสียสละเพื่อความอยู่รอดของชาติก็ค่อยๆ แพร่หลายไปในประเทศอื่นๆ ของยุโรปและเอเชีย เห็น ได้ชัด ว่าแนว ความคิด และ หลัก การของลัทธินี้ได้มีส่วนทำลายความชอบธรรมของลัทธิกษัตริย์นิยม และลัทธิเจ้าขุนมูลนายลงด้วยเช่นกัน ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าลัทธิชาตินิยม

นี้มีหลักการและจุดมุ่งหมายร่วมอยู่กับลัทธิประชาธิปไตยอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ที่เป็นอยู่ในเอเชียและอาฟริกาในศตวรรษที่ 19 และครึ่งแรกของศตวรรษที่ 20 ได้ยังผลให้ผู้ที่เลื่อมใสในลัทธิชาตินิยมเป็นปฏิปักษ์กับผู้เลื่อมใสในลัทธิประชาธิปไตยและไปเป็นมิตรกับผู้เลื่อมใสในลัทธิคอมมิวนิสต์โดยไม่ตั้งใจ เหตุการณ์นั้นก็คือการที่ประเทศประชาธิปไตย ของยุโรป ได้แผ่จักรวรรดิของตน ออกไปยังแคว้นโพ้นทะเลและเอาดินแดนในเอเชียและอาฟริกาเป็นอาณานิคมของตน และโดยเหตุที่ระบอบอาณานิคมของยุโรปให้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและการเมืองแก่ชาวยุโรปผู้ปกครองอย่างมาก บรรดาชาวเอเชียที่ได้รับการศึกษาแผนใหม่ ที่นักประชาธิปไตยชาวยุโรปนำมา ให้กับ ดินแดนของเขา หรือในดินแดนของชาวยุโรปเอง จึงต้องการที่จะให้ ดินแดนของเขาเป็น อิสระจากรบอบอาณานิคม พวกเขาจึงพยายามปลุกฝังความรู้สึกรักชาติ และการเสียสละเพื่อประเทศชาติให้มวลชนเห็น โดยการไม่ยอมทำงานที่ได้เงินเดือนงาม กับผู้ปกครองชาวยุโรป และดำเนินการประท้วง ผู้ปกครองโดย ยอมติดคุกติดตะรางอย่างไม่ย่อท้อ ในที่สุดพวกเขา ก็สามารถดึงมวลชนเข้ามา ร่วมงานกู้ชาติ กับพวกเขาได้

ซึ่งทำให้ขบวนการของเขากลายเป็นขบวนการชาตินิยมของมวลชนในระยะตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่งและดำเนินการเรียกร้องเอกราชมาให้กับประเทศของเขา ซึ่งปรากฏว่าพวกเขาได้ประสบความสำเร็จ ในการเรียกร้องเอกราชในระยะ หลังจากสงครามโลก ครั้งที่สอง⁸ ความสำเร็จ ดังกล่าว ของ ชาวเอเชีย ได้ ทำให้ ชาวแอฟริกา พยายามลอกเลียน แบบการจัดตั้ง ขบวนการชาตินิยม และประสบความสำเร็จ เช่นกันในระยะต่อมา

ในระยะที่ ขบวนการชาตินิยม ของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียและแอฟริกาดำเนินการเรียกร้องเอกราช จากผู้ปกครอง ชาวยุโรปอยู่นี้เอง พวกคอมมิวนิสต์ภายใต้การนำของเลนิน และผู้สนับสนุนซึ่งประสบผลสำเร็จในการขึ้นสู่อำนาจในรัสเซีย และจัดตั้งองค์การคอมมิวนิสต์สากลขึ้นในปี 1919 ได้ลงมติว่าการที่คอมมิวนิสต์จะมีชัยชนะเหนือพวกนายทุนหรือประเทศนายทุนในยุโรปได้ คอมมิวนิสต์จะต้องโจมตี และทำลายรากฐาน แห่งอำนาจทางเศรษฐกิจ และ การเมือง ของพวก นายทุนเสียก่อน และรากฐานที่นั่นก็คือ ระบอบอาณานิคม

ของชาวยุโรปที่มีอยู่ในเอเชียและแอฟริกา เนื่องจาก เป้าหมาย ของพวก คอมมิวนิสต์มา พ้องกับเป้าหมายเฉพาะหน้าของพวกชาตินิยมเข้า พวกคอมมิวนิสต์จึงลงมติดีที่จะร่วมมือกับพวกชาตินิยม ในการ ทำลายล้าง ระบอบ อาณานิคม

ด้วยเหตุนี้พวกคอมมิวนิสต์จึงกลายเป็นมิตรของพวกชาตินิยมไป⁹ และในบางครั้งก็ได้รับความสนับสนุน จากพวกชาตินิยมอย่างเต็มที่เสียอีกด้วย ทั้ง ๆ ที่จุดหมายปลายทางของสองกลุ่มนี้แตกต่างกัน กล่าวคือ พวกคอมมิวนิสต์นั้นต้องการทำลายล้าง ระบอบอาณานิคมให้หมดไป โดยมีจุดหมาย ที่จะทำลายระบบนายทุนและสถาปนาระบอบคอมมิวนิสต์ขึ้นแทนทั่วโลก ส่วนพวกชาตินิยมนั้นต้องการทำลายล้างระบอบอาณานิคมก็เพราะต้องการที่จะขจัดผู้ปกครอง ต่างชาติที่มา กอบโกย ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากประเทศของตนและนำความสมบูรณ์พูนสุขมาสู่ประเทศชาติ และประชาชนของตนเท่านั้น แม้ว่าประเทศต่าง ๆ ในเอเชียและแอฟริกาใน ปัจจุบันนี้ จะเป็น เอก ราช ไปเกือบหมดแล้ว และมีรัฐบาลเป็นของตนเอง

8 คุวางตะเอือกได้ใน Philip Thayer, ed. *Nationalism and Progress in Free Asia* (The John Hopkins Press, Baltimore, 1956)

9 คุวางตะเอือกได้ใน Frank N Trager, *Marxism in South Asia: A Study of Four Countries*, (Stanford University Press, Stanford, Calif., 1959)

แต่ก็ปรากฏว่า พวกคอมมิวนิสต์ยังคง สามารถหาความ สนับสนุน จากมวลชน ของประเทศที่ เคยเป็นอาณานิคมได้ยู่ดี

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ได้กล่าวแล้วว่า โดยเนื้อแท้แล้วลัทธิชาตินิยม กับลัทธิคอมมิวนิสต์นี้มีหลักการที่เป็นปฏิปักษ์กันอยู่มาก ทั้งนี้ก็เพราะลัทธิชาตินิยมให้ความสำคัญกับชาติว่ามีความสำคัญกว่าเอกชน ส่วนลัทธิคอมมิวนิสต์ให้ความสำคัญกับชนชั้นมากกว่าชาติ ในขณะที่ลัทธิชาตินิยมถือว่าชนในชาติ มีผลประโยชน์ร่วมกันที่จะต้องรักษาชาติไว้ให้อยู่รอด แต่ลัทธิคอมมิวนิสต์ถือว่าชนชั้นที่ถูกกดขี่ เช่น กรรมกรของชาติหนึ่งนั้นมีผลประโยชน์ร่วมกับชนชั้นเดียวกันในอีกชาติหนึ่ง และจะต้องช่วยเหลือซึ่งกัน และกันในการโค่นล้มชนชั้นที่ขบถกขี่ แม้ว่าชนชั้นที่ขบถกขี่นั้นจะเป็นชนชาติเดียวกันกับตน

ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่เห็น ถึงความ แตกต่างในหลักการของสองลัทธินี้อย่างแจ่มชัด จึงมักจะแสดงความเกลียดชังพวกคอมมิวนิสต์อย่างเปิดเผย ทั้งจะเห็นได้จากกรณีที่ ฮิตเลอร์ แห่งเยอรมัน ได้ตาม สังหาร พวก คอมมิวนิสต์ ใน

ประเทศของเขา อย่างจริงจัง โดยเขาได้ยกเอาหลักการของลัทธิชาตินิยมมาเป็นข้ออ้างในการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ และได้นำเขาลัทธิชาตินิยมไปผสมกับลัทธิเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมแล้วสร้างเป็นลัทธิการเมืองใหม่ เรียกว่า *ลัทธิสังคมนิยมแห่งชาติ* (National Socialism) หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า *ลัทธินาซี*¹⁰ แต่เนื่องจากฮิตเลอร์ และสมุนของเขาไม่เพียง ตามล้างผลาญพวกคอมมิวนิสต์เท่านั้น แต่กลับทารุณโหดร้าย ต่อชาว เยอรมัน ที่รักชาติ เยอรมันไม่น้อยกว่าฮิตเลอร์ และคุกคามความปลอดภัยของชนชาติอื่น ๆ ในยุโรปด้วย ลัทธินาซีของฮิตเลอร์จึงได้รับการต่อต้าน จากชาว เยอรมัน ผู้รักชาติและจากชาวยุโรปอื่น ๆ รวมทั้งชาวอเมริกัน ยังผลให้ลัทธินาซีของฮิตเลอร์ต้องหมดอิทธิพลลง เมื่อเยอรมันแพ้สงครามโลกครั้งที่สอง

ข้อที่น่าสังเกตก็คือว่า วิธีการที่ฮิตเลอร์ใช้ปราบพวก คอมมิวนิสต์ในเยอรมัน ได้ถูกนำมาใช้ในประเทศเอเชียและอาฟริกาเหมือนกัน โดยรัฐบาลในประเทศเหล่านั้นเช่นใน พม่า อินโดนีเซีย และเวียตนามได้เป็นต้น ได้หันมาใช้

10 ดูรายละเอียดใน William Shirer : *The Rise and Fall of the Third Reich*, Crest Books, 1963, pp. 62, ff.

วิธีการเผด็จการปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์ แต่เนื่องจากรัฐบาลในประเทศเหล่านี้โดยเฉพาะในเวียดนามใต้ปฏิบัติรุนแรงกับประชาชนของคนที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของตนด้วย จึงยังผลให้พวกคอมมิวนิสต์กับประชาชนผู้รักชาติในประเทศเหล่านี้กลายเป็นพวกเดียวกันโดยปริยาย เพราะมีศัตรูร่วมกันที่จะต้องทำลายล้างนั่นคือ รัฐบาลเผด็จการในประเทศ

ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การที่พวกคอมมิวนิสต์สามารถทำตัวเป็นมิตร และได้รับความสนับสนุนจากพวกชาตินิยม หรือพวกรักชาตินี้ มิได้เกิดมาจากการที่พวกคอมมิวนิสต์พยายามแสดงตนให้ประจักษ์ว่ามีจุดหมายร่วมกับพวกผู้รักชาติอย่างเดียวกันนั้น แต่น่าจะเกิดมาจากการที่ผู้นำของประเทศประชาธิปไตย (หรือที่อ้างว่าเป็นประชาธิปไตยหรือที่พยายามจะเป็นประชาธิปไตย) ไม่สามารถจะแสดงให้ประจักษ์ได้อย่างไม่มีข้อกังขาว่าตนนั้นเป็นผู้รักชาติ และเสียสละเพื่อชาติอย่างแท้จริงอีกอย่างหนึ่งด้วย ความไม่สามารถดังกล่าวนี้ได้กลายเป็นจุดอ่อนที่พวกคอมมิวนิสต์ยกมากล่าวอ้าง และเรียกร้องให้มวลชนผู้รักชาติร่วมมือกับพวกเขาสัม รัฐบาลที่ขายชาติและก่อกบฏเสีย ปรากฏว่า พวกคอมมิวนิสต์ประ

สบความสำเร็จ ในการใช้การโฆษณาชวนเชื่อตามแนวดังกล่าวไม่น้อยเหมือนกัน ก็จะได้เห็นได้จากกรณีของเวียดนามเป็นต้น

3. ลัทธิการเมืองกับอุดมการณ์ทางการเมือง
 ที่ปรากฏนั้น ลัทธิการเมืองมักจะเป็นที่มาสำคัญของอุดมการณ์ (Ideology) ของชนชั้นโคชนชั้นหนึ่งในสังคม ซึ่งจะมีผลช่วยผลักดันให้ชนชั้นที่เสื่อมใสในลัทธินั้น ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายอันสูงสุดตามแนวคิดของลัทธินั้น ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าโดยทั่วไปนั้นลัทธิการเมืองมักจะมีศูนย์กลางอยู่ที่ชนชั้นโคชนชั้นหนึ่งอยู่เสมอ เช่นลัทธิเจ้าขุนมูลนาย นั้นเป็นลัทธิของพวกชนชั้นสูงหรือขุนนาง ส่วนลัทธิประชาธิปไตยนั้น แม้จะเป็นลัทธิเพื่อประโยชน์ของประชาชนที่ไม่ใช่ชนชั้นสูง แต่ผู้ที่จะสามารถเอา ประโยชน์จาก หลักการ ของลัทธินี้ก็คือชนที่มีทุนเท่านั้น หรือที่เรียกกันว่าชนชั้นกลางเท่านั้น เพราะคนธรรมดาสามัญยากที่จะได้รับประโยชน์จากหลักการของลัทธินี้ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ในทำนองเดียวกันลัทธิคอมมิวนิสต์ แม้ว่า จะเป็นลัทธิเพื่อประโยชน์ของชนชั้นที่ถูกดขี่หรือที่เรียกว่า “ชนชั้นกรรมมาชีพ” นั้นก็จริง แต่ชนชั้นกรรมมาชีพนั้น

ก็มีใช้ว่า จะได้รับ ประโยชน์ จากหลัก การของ ลัทธินี้ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ชนชั้นนำ ของพรรค คอมมิวนิสต์ที่ครอง อำนาจในประเทศต่างหาก ที่ได้ประโยชน์ จากหลัก การของ ลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างแท้จริง

ลัทธิการเมือง ที่จะกลายเป็น อุดมการณ์ที่มีพลัง และมีอิทธิพลยืนนาน จะต้องเป็นลัทธิการเมืองที่เสนอแนวคิด อย่างเป็นระบบ และอธิบายสภาวะสังคมได้อย่างใกล้เคียง กับความเป็นจริงมากที่สุด พร้อมกับเสนอวิธีการปรับปรุงสภาวะสังคมที่ไม่พึงปรารถนาไว้อย่างแจ่มชัด รวมทั้งบอกเป้าหมายปลายทางของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไว้ด้วย ในทางกลับกัน ลัทธิการเมืองใดก็ตามที่ไม่สามารถที่จะสะท้อนสภาวะทางสังคมได้อย่างใกล้เคียงกับความเป็นจริง และไม่ได้เสนอ ทางเลือกในการปรับปรุงสังคมไว้เลย นอกจากให้รักษา สถานภาพเดิมเอาไว้เพียงอย่างเดียว ลัทธิการเมืองนั้นก็จะต้องเสื่อมลงเรื่อยๆ และหมกพลงไปในที่ลึกลับก็เห็นได้ว่าลัทธิการเมือง ที่เกิดขึ้นก่อนนั้นมักจะ กลายเป็น อุดมการณ์ของ ชนชั้น ปกครอง ซึ่งจะใช้นโยบายและหลักการของลัทธินี้เป็นข้ออ้างสำหรับจะครองอำนาจต่อไป หมายความว่าลัทธิการเมืองที่ว้าวนั้น กลายจะเป็น อุดมการณ์

อนุรักษนิยม ส่วนลัทธิการเมืองที่ถูกสร้างขึ้น มาใหม่ ซึ่งมักจะถูกยึดเป็นอุดมการณ์ของชนชั้น ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อชนชั้นปกครองในขณะ นั้น และลัทธิการเมืองอันใหม่นี้ จะกลายเป็นอุดมการณ์ปฏิปักษ์ (Counter-ideology)

อย่างไรก็ตาม ข้อที่น่าจะต้องสังเกตไว้ก็คือว่า อุดมการณ์ปฏิปักษ์นั้นอาจจะกลายเป็น อุดมการณ์อนุรักษนิยมได้เหมือนกัน ถ้าหากว่า อุดมการณ์นั้น กลายเป็น อุดมการณ์ของ ชนชั้นปกครอง อย่างเช่นลัทธิคอมมิวนิสต์ในสหภาพโซเวียต และสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น นับวันแต่จะกลายเป็นอุดมการณ์อนุรักษนิยมไปเรื่อยๆ และ กำลัง เผชิญ กับ การ ทำลาย จาก ลัทธิ การเมืองเก่าคือ ลัทธิประชาธิปไตยซึ่งประชาชนในประเทศของตนยังเลื่อมใสอยู่ และยึดถือเป็นอุดมการณ์ในการต่อสู้กับชนชั้นปกครอง

4. ลัทธิการเมืองกับการยอมรับของมวลชน

จากที่กล่าวมาข้างต้นก็คงพอจะเห็นได้แล้วว่า การที่กลุ่มสังคมใดสังคมหนึ่ง หรือชนชั้นใดชั้นหนึ่งจะยอมรับเอาลัทธิการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีผู้สร้างขึ้นมาเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองของเขา และพยายามเผยแพร่มันให้เป็นที่ยอมรับของมวลชนนั้น กลุ่มสังคมนั้น หรือชนชั้นนั้นย่อมจะต้องเห็นว่า หลักการของลัทธิ

นั้นสอดคล้องกับผลประโยชน์ของเขาเสียก่อน จากนั้นพวกเขาจึงจะอ้างเอา หลักการของลัทธิ นั้นขึ้นมาใช้ เป็นแนวทาง ในการต่อสู้กับกลุ่ม สังคม หรือชนชั้นอื่น ถ้ากลุ่มใดหรือชนชั้นใด สามารถทำให้หลักการของลัทธิการเมืองที่พวก ตนยึดถืออยู่เป็นที่ เลื่อมใสศรัทธา ของมวลชน ได้มาก จนถึงขั้นที่สามารถก่อตั้งขึ้นเป็น “ขบวนการ” ได้ กลุ่มนั้น หรือชนชั้นนั้นก็จะมีโอกาส ประสบ ความ สำเร็จ ในการ ต่อสู้ทาง การเมืองได้มาก ทั้ง ๆ ที่หลักการของลัทธิการเมืองนั้น อาจ จะไม่ได้ยืน อยู่บนผล ประโยชน์ ของชนส่วนใหญ่ในสังคมเลยก็ได้ ในทาง กลับกัน ถ้ากลุ่มใด หรือชนชั้นใดไม่สามารถ จะทำให้ หลักการ ของลัทธิ ที่พวกตน ยึดถืออยู่ เป็นที่ เลื่อมใสศรัทธา ของมวลชนใน สังคมได้ แล้ว ซึ่งอาจจะเนื่องจากกลุ่มนั้น หรือชนชั้น นั้นไม่ชัดเจนเชื่อไม่เก่ง หรือ กระทำตน เป็นปฏิปักษ์ต่อผลประโยชน์ของมวลชน กลุ่ม นั้น หรือชนชั้นนั้นก็ยากที่จะประสบความสำเร็จในการ ใช้ลัทธิ การเมือง นั้นเป็น เครื่องมือ ในการต่อสู้ทางการเมืองได้ ทั้ง ๆ ที่โดย ความเป็น จริงนั้น หลักการ ของ ลัทธิ การเมือง นั้นอาจจะมี จุดมุ่งหมาย เพื่อผล ประโยชน์ของ ชนส่วนใหญ่ในสังคม

ที่กล่าวเช่นนั้นก็เพราะว่าตามที่ปรากฏมา ในประวัติศาสตร์นั้น การที่ชนส่วนใหญ่ในสังคมจะยอมรับในความชอบธรรม หรือศรัทธา ในลัทธิการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น อาจ จะ เกิดจากการ ที่มวลชนเห็น ประโยชน์ จากหลัก การของลัทธิการเมืองนั้น หรือจากการที่มวล ชนยอมรับ ในความ ชอบธรรม แห่งฐานะ ของ ชนชั้นผู้เผยแพร่ลัทธินั้นก็ได้ ตัวอย่างเช่น การที่ มวลชน ศรัทธาใน ลัทธิ ภาษัตริย์ นิยมนั้น เกิดมาจากความศรัทธาที่ชนส่วนใหญ่มีต่อสถาบันภาษัตริย์ มากกว่า จะเกิดมาจาก ความเชื่อว่า ลัทธิภาษัตริย์นิยมจะให้ประโยชน์แก่พวกเขา

5. ลัทธิการเมืองกับปรากฏการณ์ทางการเมือง

เมื่อมาถึงตรงจุดนี้ เราก็พอจะสรุปได้ว่า ลัทธิการเมืองมีอิทธิพลต่อการเมืองภายในประเทศ และ การเมือง ระหว่าง ประเทศ อย่างมาก โดยเฉพาะเมื่อลัทธิการเมืองนั้นกลายเป็นอุดม การของ กลุ่มชนใด กลุ่ม ชนหนึ่งหรือ ของประเทศใดประเทศหนึ่งขึ้นมา ทั้งนี้ก็เพราะลัทธิ การเมืองนั้นจะทำให้การต่อสู้ทางการเมืองภายในประเทศ หรือระหว่างประเทศมีความรุนแรงมากกว่ากรณี ที่ไม่มี ลัทธิ การเมือง เข้ามา เกี่ยวข้อง ถึงแม้จะเห็นได้ว่าการแย่งชิงอำนาจ

ระหว่างชนชั้นเดียวกันนั้น มีความรุนแรงน้อยกว่าการแย่งชิง อำนาจระหว่างชนชั้น ที่ต่างกัน หรือที่ถือลัทธิการเมืองต่างกัน

นอกจากลัทธิการเมืองจะทำให้การต่อสู้ทางการเมืองมีความรุนแรงมากขึ้นแล้ว ลัทธิการเมืองยังอาจก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างสังคมมากอีกด้วย ทั้งนี้เพราะว่า ถ้ากลุ่มใดหรือชนชั้นใด ที่ล้อม ใส ใน ลัทธิการเมืองที่ตรงกันข้ามกับของกลุ่มผู้ปกครอง หรือผู้มีอำนาจในสังคมขณะนั้น ประสบชัยชนะในการต่อสู้ กลุ่มนั้นหรือชนชั้นนั้นก็จะยอมจะต้องเปลี่ยนโครงสร้างสังคมที่เป็นอยู่ ให้สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีของลัทธิการเมืองที่พวกตนยึดถืออยู่ เช่น อาจจะมีการทำลายล้างสถาบันที่มีอยู่ก่อน หรือทำลายอิทธิพลของชนชั้นปกครองลงทั้งหมดเลยก็ได้ ดังเช่นที่ปรากฏในสหภาพโซเวียต หรือสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น ในทำนองเดียวกัน ถ้าประเทศใดประเทศหนึ่ง ที่ทำการ ต่อสู้กัน เพราะ ถือลัทธิการเมืองชั้กัน ประสบชัยชนะในการสงคราม

ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงสถาบัน และโครงสร้างสังคมของประเทศผู้แพ้ให้เป็นไปตามแนวคิดของลัทธิการเมืองของประเทศผู้ชนะ ดังเช่นที่เกิดกับฝรั่งเศส ภายหลังสงครามโปเลียน หรือที่เกิดกับเยอรมันหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 และที่ 2 หรือที่เกิดกับญี่ปุ่นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นต้น

6. สรุป

ลัทธิ การเมืองมี อิทธิพล ต่อสังคม มาก เพราะลัทธิ การเมืองเป็น แรงจูงใจให้กลุ่มชนหรือชนชั้นต่าง ๆ ในสังคมต่อสู้กัน เพื่อเปลี่ยนสังคมให้เป็นไปตามอุดมการณ์ของตน นอกจากนั้น ลัทธิการเมืองยังเป็นปัจจัยที่มีผลกระทึอน ต่อระบบการเมืองทั้งภายใน และระหว่างประเทศอีกด้วย คือจะทำให้เกิดปรากฏการณ์ทางการเมืองในลักษณะ ที่รุนแรง มากกว่า กรณีที่ไม่มิลัทธิการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย รวมทั้งทำให้เกิดผล ต่อโครงสร้าง สังคม อย่างรุนแรง อีกด้วย.